

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри, професор
 Галина ЗАПША

«28» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. декана факультету економіки
та управління

Аркадій ТОПОВ

«28» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

В.о. проректора з науково-
педагогічної та методичної роботи

Вячеслав СЕДОВ

«28» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ОП 05 СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ БІЗНЕСУ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 «Управління та адміністрування»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «Менеджмент»
(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА Менеджмент
(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ Факультет економіки та управління
(факультет, інститут)

Робоча програма освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» для здобувачів за освітньо-професійною програмою «Менеджмент» спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробник: Валерій ШЕВЧЕНКО, кандидат економічних наук, асистент кафедри менеджменту

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол № 1 від «28» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ Галина ЗАПІША
(підпис)

Гарант освітньої програми _____ Ганна ДІДУР
(підпис)

ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

2 курс

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 07 «Управління і адміністрування» Спеціальність: 073«Менеджмент»	Обов'язковий	
Змістових модулів – 2	Освітня програма «Менеджмент»	Рік підготовки	
Індивідуальне науково- дослідне завдання		2-й рік	2-й рік
Загальна кількість годин – 90 год.		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3	Рівень вищої освіти: <i>перший (бакалаврський)</i> <i>рівень</i>	16 год.	8 год.
		Практичні	
		-	-
		Семінарські	
		14 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		60 год.	78 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю:	
		залік	залік

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

для заочної форми навчання – 12/78

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Освітній компонент *«Соціальна відповідальність бізнесу»* відноситься до складу обов'язкових освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент». Передумовами для вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів компетентності у сфері управління персоналом, економіка і фінанси аграрного підприємства, статистика.

Метою вивчення освітнього компонента *«Соціальна відповідальність бізнесу»* є формування у здобувачів теоретичних знань та вироблення практичних навичок щодо формування соціально відповідальної поведінки організації, ідентифікації та аналізу очікувань стейкхолдерів, підготовки соціальної звітності організації за методикою GRI, пошук креативних підходів до соціально відповідальної поведінки організації в ринковому середовищі її функціонування.

Предмет освітнього компонента: інтегрована сукупність управлінських відносин у підсистемах організацій, їх стосунки із зовнішнім середовищем.

Завдання освітнього компонента:

- визначити теоретичні положення та практику взаємодії держави, бізнесу, суспільства та людини у сфері
- соціальної відповідальності як умови стійкого розвитку суспільства;
- ознайомити з можливостями використання зарубіжного досвіду та аналізу можливостей використання
- елементів зарубіжних моделей соціальної відповідальності в національній економіці.

У результаті вивчення освітнього компонента *«Соціальна відповідальність бізнесу»* здобувач повинен

Знати:

- сутність, види, категорії, еволюцію, концепції, моделі та рівні соціальної відповідальності;
- особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку;
- місце соціальної відповідальності в управлінні організацією;
- нормативно-правові засади розвитку соціальної відповідальності;
- моделі корпоративної соціальної відповідальності і створення різних типів корпоративної культури;
- критерії, показники та методику оцінювання соціальної відповідальності;
- особливості вияву соціальної відповідальності бізнесу в українських релігіях;

- сутність соціальних інвестицій як форми вияву корпоративної відповідальності роботодавців;
- сутність, складові та пріоритети розвитку соціально відповідальної політики управління персоналом;
- екологічні аспекти соціальної відповідальності та їх нормативно-правове регулювання;
- сутність, структуру, вимоги та особливості міжнародних стандартів соціальної звітності;
- розвиток базових навичок самостійного прийняття рішень проблем на основі принципів етики та відповідальності в житті та бізнесі.

Вміти:

- формувати ефективну взаємодію роботодавців з персоналом на засадах соціальної відповідальності;
- формувати відносини підприємства із зовнішніми організаціями на засадах корпоративної соціальної відповідальності;
- визначати напрями активізації індивідуальної та колективної екологічної відповідальності;
- розробляти та реалізувати стратегію соціальної відповідальності на підприємстві;
- використовувати сучасні методи та інструменти соціальної звітності;
- вміти аналізувати практику соціальної відповідальності зарубіжних компаній та визначати доцільні інструменти для імплементації (впровадження) в практику вітчизняних організацій.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення дисципліни *«Соціальна відповідальність бізнесу»* у здобувача формуються:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук (ІК).

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях

ЗК 5 Знання та розуміння предметної області, розуміння професійної діяльності.

ЗК 9 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 12 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 13 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 15 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 2 Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК 3 Здатність визначати перспективи розвитку організації

СК 6 Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК 9 Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 10 Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК 11 Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 14 Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15 Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмні результати навчання

ПРН 1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 9 Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 10 Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 11 Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.

ПРН 12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

ПРН 13 Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Товних модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього					
		л	пр	семін	Ін	сам.		ГО	лекц	пр	семін	інд.
Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу												
Тема1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності	10	2		2		6	10	2				8
Тема 2 Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу	10	2		2		6	10			2		8
Тема 3 Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації	10	2		2		6	10	2				8
Разом за змістовий модуль1	30	6		6		18	30	4	-	2		24
2. Чинники ефективності соціальної відповідальності												
Тема 4. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності	12	2		2		8	12					12
Тема 5. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності	12	2		2		8	12	2				10
Тема 6. Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами	12	2		2		8	12			2		10
Тема 7. Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності в організації.	12	2		1		9	12	2				10
Тема 8. Оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності.	12	2		1			12					12
Разом за змістовий модуль 2	60	10	-	8		42	60	4	-	2		54
Всього годин	90	16	-	14		60	90	8	-	4		78

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Змістовий модуль 1. *Основи соціальної відповідальності бізнесу*

Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності

Поняття відповідальності в системі суспільних взаємовідносин. Локус контролю. Піраміда А. Керолла. Групи мотивів щодо відповідальності індивіда та суспільної спільноти. Усвідомлення відповідальності. Соціальна відповідальність бізнесу: сутність, значення та складові елементи. Позиції щодо розуміння соціальної відповідальності різними суспільними групами. Рівні соціальної відповідальності.

Форми прояву та реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Заходи реалізації форм соціальної відповідальності бізнесу. Соціальна відповідальність бізнесу: соціальне зобов'язання, соціальне реагування, соціальна чутливість. Фактори впливу на вибір соціально відповідальної поведінки організації. Переваги соціально відповідального підходу для бізнесу. Тенденції соціальної відповідальності бізнесу на сучасному етапі. Передумови становлення і розвитку соціальної відповідальності бізнесу. „Відкрита” та „прихована” форма соціальної відповідальності. Принципи соціально відповідальної поведінки бізнесу на сучасному етапі.

Тема 2 Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу

Поняття і види стейкхолдерів. Конфлікти інтересів між стейкхолдерами. Аналіз стейкхолдерів. Основні завдання аналізу стейкхолдерів. Матриця стейкхолдерів. 5 етапів заповнення матриці стейкхолдерів. Карта стейкхолдерів. 4 групи стейкхолдерів. Індикатори необхідності діалогу зі стейкхолдерами. Ситуації недоцільності діалогу зі стейкхолдерами. Характеристики стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Принципи стратегічного діалогу зі стейкхолдерами. Види діалогу зі стейкхолдерами.

Тема 3 Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації

Поняття соціального проекту та соціальної ініціативи. Види соціальних проєктів за напрямками: освітні, екологічні, благодійні, культурні, спортивні, корпоративні, волонтерські. Ознаки соціального проєкту: суспільна значущість, цілеспрямованість, інноваційність, сталість результатів. Мета соціальних ініціатив у діяльності організації — підвищення соціальної цінності бізнесу, покращення якості життя громади, зміцнення довіри до бренду.

Етапи розроблення та реалізації соціального проєкту. Ідентифікація проблеми, постановка цілей, визначення цільових груп, планування ресурсів, розробка плану дій, реалізація, моніторинг і оцінювання результатів.

Показники ефективності соціальних проєктів: досягнення соціальних цілей, вплив на громаду, репутаційні переваги, залучення партнерів.

Модель потрійного результату діяльності підприємства (Triple Bottom Line, 3P: Profit – Planet – People). Збалансованість економічної, соціальної та екологічної ефективності. Переваги інтеграції моделі 3P у стратегію корпоративного розвитку.

Соціальне підприємництво як форма реалізації соціальної відповідальності бізнесу. Основні підходи до визначення соціального підприємництва. Характерні ознаки: інноваційність, соціальна місія, самодостатність, фінансова стабільність. Роль соціального підприємництва у розвитку місцевих громад.

Соціальна відповідальність менеджера у процесі реалізації соціальних ініціатив. Рівні відповідальності менеджера: особистісний, організаційний, суспільний. Значення етичних рішень менеджера для формування корпоративної культури.

Кодекс корпоративної поведінки як механізм підтримки соціальної відповідальності організації. Призначення, структура та принципи корпоративних кодексів. Стандарти розробки та впровадження. Функції кодексу корпоративної поведінки: регулювання взаємовідносин, запобігання конфліктам, зміцнення репутації.

Умови ефективності реалізації соціальних проєктів та ініціатив: підтримка керівництва, участь персоналу, партнерство із громадськими організаціями, прозора комунікація та система моніторингу результатів. Значення соціальних проєктів і ініціатив для підвищення конкурентоспроможності та сталого розвитку підприємства.

Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності

Тема 4. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності

Поняття екологічної відповідальності бізнесу. Сутність екологічної складової корпоративної соціальної відповідальності. Взаємозв'язок між економічною діяльністю підприємства та впливом на навколишнє середовище. Принципи екологічно орієнтованого управління: запобігання забрудненню, раціональне використання ресурсів, збереження біорізноманіття, екологічна безпека та сталий розвиток.

Основні напрями екологічної відповідальності організації: енерго- та ресурсоефективність, зниження викидів шкідливих речовин, управління відходами, впровадження системи екологічного менеджменту, розвиток «зелених» технологій, використання вторинної сировини та відновлюваних джерел енергії. Екологічні інновації як основа сталого розвитку бізнесу.

Система екологічного менеджменту (Environmental Management System, EMS). Мета, завдання та принципи впровадження системи управління навколишнім середовищем відповідно до стандартів ISO 14001. Структура екологічного менеджменту: політика, планування, реалізація,

моніторинг, удосконалення. Роль екологічного аудиту у підвищенні екологічної ефективності підприємства.

Екологічні ініціативи бізнесу. Види екологічних програм і проєктів: зменшення вуглецевого сліду, сортування та переробка відходів, збереження водних і земельних ресурсів, участь у природоохоронних акціях, екологічна просвіта персоналу та громади. Значення корпоративних «зелених» ініціатив для зміцнення репутації компанії та підвищення її конкурентоспроможності.

Тема 5. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності

Соціальна відповідальність бізнесу щодо персоналу як складова корпоративної культури організації. Принципи побудови трудових відносин на засадах поваги, рівності, партнерства та розвитку людського потенціалу. Роль працівників як внутрішніх стейкхолдерів компанії.

Основні напрями соціально відповідальної політики щодо персоналу: гідна оплата праці, безпечні та комфортні умови роботи, професійний розвиток, навчання і кар'єрне зростання, соціальний захист, корпоративні програми здоров'я та добробуту.

Формування сприятливого психологічного клімату, запобігання дискримінації, забезпечення рівних можливостей для всіх працівників. Етична поведінка керівництва у взаєминах із персоналом як чинник підвищення мотивації та лояльності.

Інструменти реалізації соціальної відповідальності щодо працівників: корпоративні кодекси, колективні договори, програми внутрішніх комунікацій, волонтерські ініціативи. Значення соціального партнерства у зміцненні довіри між роботодавцем і працівниками.

Розвиток трудових відносин на принципах корпоративної соціальної відповідальності сприяє підвищенню ефективності організації, формуванню позитивного іміджу роботодавця та сталому розвитку бізнесу.

Тема 6. Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами

Соціальна відповідальність бізнесу перед територіальними громадами як прояв партнерства між підприємством і суспільством. Роль бізнесу у соціально-економічному розвитку регіонів. Взаємозалежність сталого розвитку компанії та добробуту громади.

Форми взаємодії бізнесу з громадами: участь у місцевих соціальних програмах, підтримка освіти, культури, спорту, охорони здоров'я, благоустрою, екологічних ініціатив. Благодійність, меценатство, спонсорство, корпоративне волонтерство як інструменти соціальної участі бізнесу.

Принципи соціально відповідальної співпраці з громадами: відкритість, партнерство, взаємовигідність, довіра, довгостроковість.

Значення діалогу з місцевими органами влади, громадськими організаціями та населенням у реалізації спільних соціальних проєктів.

Ефекти соціально відповідальних відносин: підвищення репутації бізнесу, зростання рівня соціальної довіри, зміцнення місцевої економіки та створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва.

Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами є основою сталого розвитку суспільства, формують позитивний імідж компанії та сприяють її довгостроковій стабільності.

Тема 7. Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності в організацію

Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) як стратегічний напрям розвитку сучасних підприємств. Поняття інтеграції КСВ у систему управління організацією. Роль соціальної відповідальності у формуванні місії, цінностей і корпоративної культури компанії.

Етапи впровадження КСВ: аналіз внутрішнього та зовнішнього середовища, визначення пріоритетних напрямів соціальної діяльності, розробка політики КСВ, реалізація програм, моніторинг і оцінювання результатів. Інструменти управління КСВ: соціальні звіти, кодекси етики, політики сталого розвитку, внутрішньокорпоративні стандарти.

Механізми інтеграції КСВ у бізнес-процеси: поєднання соціальних цілей із виробничими, маркетинговими, фінансовими й кадровими стратегіями; залучення стейкхолдерів до планування і реалізації соціальних ініціатив.

Перешкоди на шляху інтеграції КСВ: відсутність системного підходу, нестача фінансування, низький рівень обізнаності персоналу. Шляхи подолання підвищення корпоративної культури, створення відділів КСВ, розробка чітких стандартів звітності та оцінювання ефективності соціальних програм.

Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності забезпечує підвищення репутації підприємства, зміцнення партнерських відносин, залучення інвестицій і сприяє сталому розвитку організації в довгостроковій перспективі.

Тема 8. Оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності.

Поняття та значення оцінки ефективності корпоративної соціальної відповідальності (КСВ). Мета оцінювання — визначення результативності соціальних програм, рівня досягнення поставлених цілей та впливу КСВ на розвиток організації і суспільства. Роль оцінки у формуванні стратегії сталого розвитку підприємства.

Критерії ефективності КСВ: економічні (зростання прибутку, залучення інвестицій, підвищення продуктивності), соціальні (покращення умов праці, задоволеність персоналу, розвиток громади), екологічні (раціональне використання ресурсів, зменшення шкідливих викидів, впровадження екотехнологій).

Показники оцінки ефективності соціальних програм: кількісні (обсяг інвестицій у КСВ, кількість реалізованих проєктів, кількість залучених учасників) та якісні (репутаційний ефект, рівень довіри, впізнаваність бренду, соціальний імідж компанії).

Методи оцінювання КСВ: аналіз звітності, експертне опитування, соціальний аудит, моніторинг показників сталого розвитку, застосування індексів та рейтингів соціальної відповідальності.

Міжнародні стандарти оцінки ефективності КСВ: ISO 26000, GRI Standards, SA 8000, ESG-індикатори. Їх використання забезпечує прозорість, порівнюваність і підзвітність соціальної діяльності компанії.

Результати оцінювання ефективності КСВ слугують основою для вдосконалення корпоративної стратегії, підвищення довіри стейкхолдерів і зміцнення конкурентних позицій підприємства на ринку.

5.1. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ (КУРС ЛЕКЦІЙ) ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
1	2
Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу - 6 год.	
1.1	Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності (2 год) 1. Поняття соціальної відповідальності бізнесу 2. Еволюція теорії корпоративної соціальної відповідальності 3. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління підприємств 4. Моделі соціальної відповідальності бізнесу
1.2	Тема 2 Діалог зі стейкхолдерами як основний напрямок соціальної відповідальності бізнесу (2 год) 1. Визначення «Стейкхолдер» або заінтересована сторона. 2. Стратегічний діалог зі стейкхолдерами 3. Аналіз стейкхолдерів. Карта стейкхолдерів. 4. Стратегічний діалог зі стейкхолдерами.
1.3	Тема 3 Соціальні проєкти та ініціативи в діяльності організації (2 год) 1. Вибір суспільно-корисної справи 2. Просування доброчинної справи 3. Доброчинний маркетинг 4. Соціальний маркетинг 5. Філантропія та волонтерська робота 6. Волонтерська робота
Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності -10 год	
2.1	Тема 4. Екологічні аспекти корпоративної соціальної відповідальності (2 год) 1. Стан екології та значення відповідального ставлення організацій до довкілля 2. Міжнародні документи щодо захисту довкілля. 3. Основні принципи і напрямки впровадження КСВ у сфері захисту навколишнього середовища
2.2	Тема 5. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності (2 год) 1. Роль HR у становленні та розвитку корпоративної відповідальності

	2. Залучення співробітників у розробку ключових документів компанії 3. Функції HR – департаменту у просуванні КСВ
2.3	Тема 6. Соціально відповідальні відносини бізнесу з територіальними громадами (2 год) 1. Теоретичні засади взаємодії бізнесу та громад 2. Причини, чому бізнес працює з громадами 3. Форми взаємодії бізнесу з громадами 4. Практичні інструменти для побудови партнерства з громадою
2.4	Тема 7. Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності в організації (2 год) 1 Стратегічний підхід до КСВ 2 Характеристика компанії та специфіка її КСВ. Оцінка компанії 3 Розробка концепції для інтеграції КСВ в організацію 4 Виконання програм КСВ і комунікація 5. Нефінансова звітність як частина інтеграції
2.5	Тема 8. Оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності. (2 год) 1. Оцінка ефективності компаній у сфері КСВ: глобальний і український аспект 2. Оцінка корпоративного рівня розвитку КСВ 3. Система управління та оцінки Лондонської групи бенчмаркінгу 4. Індeksi з КСВ як орієнтир для розробки критеріїв оцінки 5. Збалансована система показників із КСВ

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

№	Змістовний модуль, теми лекцій і орієнтирний перелік питань
	Змістовий модуль 1. Основи соціальної відповідальності бізнесу - 4 год.
1.1	Тема 1. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності (2 год) 1. Поняття соціальної відповідальності бізнесу 2. Еволюція теорії корпоративної соціальної відповідальності 3. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління підприємств 4. Моделі соціальної відповідальності бізнесу
1.2	Тема 3 Соціальні проекти та ініціативи в діяльності організації (2 год) 1. Вибір суспільно-корисної справи 2. Просування доброчинної справи 3. Доброчинний маркетинг 4. Соціальний маркетинг 5. Філантропія та волонтерська робота 6. Волонтерська робота
	Змістовий модуль 2. Чинники ефективності соціальної відповідальності- (4 год.)
2	Тема 5. Формування відносин з працівниками на засадах корпоративної соціальної відповідальності (2 год) 1. Роль HR у становленні та розвитку корпоративної відповідальності 2. Залучення співробітників у розробку ключових документів компанії 3. Функції HR – департаменту у просуванні КСВ
	Тема 7. Інтеграція корпоративної соціальної відповідальності в організації (2 год) 1. Стратегічний підхід до КСВ 2. Характеристика компанії та специфіка її КСВ. Оцінка компанії 3. Розробка концепції для інтеграції КСВ в організацію 4. Виконання програм КСВ і комунікація 5. Нефінансова звітність як частина інтеграції

5.2. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Практичне заняття №1. Соціальна відповідальність бізнесу як інструмент управління підприємств	2	
2	Практичне заняття №2. Механізм формування соціальної захищеності членів суспільства.	2	2
3	Практичне заняття №3. Соціальний ефект діяльності соціальних підприємств	2	
4	Практичне заняття №4. Соціально відповідальні підходи до ведення бізнесу	2	
5	Практичне заняття №5. Проектування організаційної структури	2	
6	Практичне заняття №6. Моделі поведінки організації щодо соціальної відповідальності.	2	2
7	Практичне заняття №7. Показники, за якими здійснюється контроль соціальної діяльності.	1	
8	Практичне заняття №8. Показники, за якими здійснюється контроль соціальної діяльності.	1	
	Разом	14	4

5.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Системна модель менеджменту організації	6	8
2	Тема 2. Еволюція організації	6	8
3	Тема 3. Організаційний механізм менеджменту організації	6	8
4	Тема 4. Організаційний інжиніринг	8	12
5	Тема 5. Організаційний дизайн	8	10
6	Тема 6. Управлінські моделі	8	10
7	Тема 7. Керівництво в організації	9	10
8	Тема 8. Ризикозахищеність організації Управління результативністю менеджменту організації	7	12
	Разом	60	78

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачає підготовку реферату за однією з актуальних проблем соціальної відповідальності бізнесу. Метою індивідуального науководослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з питань теорії соціальної відповідальності бізнесу та набуття практичних вмінь і навичок щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в соціальній відповідальності бізнесу.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково- методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, поперше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з теорії організації. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи.

Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Тематика рефератів.

1. Сутність і концепція соціальної відповідальності бізнесу (СВБ)
2. Еволюція та основні моделі корпоративної соціальної відповідальності (КСВ)
3. Етичні засади ведення бізнесу та корпоративна етика
4. Роль і значення КСВ у сучасній економіці
5. Соціальний та екологічний імідж компанії
6. Вплив СВБ на стейкхолдерів: співробітники, споживачі, інвестори
7. Корпоративне громадянство та стратегії соціальної відповідальності
8. Екологічна відповідальність бізнесу: принципи сталого розвитку
9. Соціальне підприємництво: концепція та приклади успішних кейсів
10. КСВ у малому та середньому бізнесі: особливості та виклики
11. Державне регулювання соціальної відповідальності бізнесу
12. Міжнародні стандарти та ініціативи у сфері КСВ (ISO 26000, Глобальний договір ООН тощо)
13. Корпоративна філантропія та благодійні ініціативи бізнесу
14. Відповідальне споживання та маркетинг: етичні аспекти реклами
15. Соціальна звітність та нефінансова звітність компаній
16. Інновації у сфері КСВ: цифрові технології та штучний інтелект
17. Соціальна відповідальність бізнесу під час кризових ситуацій та воєнних конфліктів

18. Роль соціальної відповідальності у формуванні конкурентних переваг
 19. Гендерна рівність та інклюзія в корпоративній політиці
 20. Кейси успішної соціальної відповідальності бізнесу в Україні та світі

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється у формі читання лекцій, проведення семінарських практичних занять. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-практичного завдання у формі реферату.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1 Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Лекції, виконання практичних робіт, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації).
ПРН 2 Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. Ділова гра; case study, метод «мозкового штурму» - генерування ідей щодо вирішення практичних проблемних ситуацій; дискусії з проблемних ситуацій; евристичний метод - організація активного пошуку розв'язання проблемних ситуацій під керівництвом викладача) Робота в командах, презентації.
ПРН 5 Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.	Лекції, виконання практичних робіт, самостійна робота, індивідуальні консультації. (Розповідь, пояснення, дискусія з проблемних питань, групове обговорення ситуації).
ПРН 10 Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.	Лекції, виконання практичних робіт (з використанням методів нормування), вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації.
ПРН 12 Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.	Самостійна робота, індивідуальні консультації. виконання практичних робіт, вправ; (бліц-опитування; творчі ігри – ігри, у яких кінцевий результат неоднозначний, немає готових способів вирішення ігрової задачі і є безліч рішень, презентації)

ПРН 15 Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	Лекції, виконання практичних робіт, вправ; самостійна робота, індивідуальні консультації. (групове обговорення ситуації, дискусія, презентації, есе з проблемних питань, презентації)
ПРН 16 Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Самостійна робота, індивідуальні консультації. (реферативні виступи; дискусія, презентації, тестування)

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється у формі *поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролю*, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати; експрес-тестування (табл.2). Загальна кількість балів за поточний контроль з змістовного модуля може сягати 45.

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Експрес тести	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 30					
Тема 1	4	3	2	1	10
Тема 2	4	3	2	1	10
Тема 3	4	3	2	1	10
ПК за змістовний модуль 2 - 60					
Тема 4	4	4	3	1	12
Тема 5	4	4	3	1	12
Тема 6	4	4	3	1	12
Тема 7	4	4	3	1	12
Тема 8	4	4	3	1	12

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів у формі контрольної роботи, яка складається з теоретичної і практичної частини. Теоретична частина передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Практична частина – рішення задачі, або розв’язання проблемної ситуації. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного* і *модульного* контролю виводиться бал за змістовний модуль (Бзм) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Бзм} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

		Поточний контроль				Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні від повіді	Виконання практичних завдань		Доповіді, презентації, реферати		Експрес тести			
4	4	3	3	2	1	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
3	3	2	2	1,5	0,75	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2	2	1	1	1	0,5	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-1	0-1	0-0,5	0-0,5	0-0,5	0-0,25	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента проводиться у формі іспиту. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента *Соціальна відповідальність бізнесу*

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)								Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальни й (всього -0-5)	Сума
Змістовий модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль (ПК1) – 30			Змістовий модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль (ПК2) – 60					0-5	0-5	00
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
10	10	10	12	12	12	12	12			
Модульний контроль (МК 1) – 30			Модульний контроль (МК2) –60							
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1			Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2							
БЗМ = (ЗМ1 + ЗМ2) / 2										

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	активна участь в роботі наукового гуртка
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання згідно графіку затвердженого кафедрою менеджменту.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Таблиця 6

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти є важливою складовою формування їхніх професійних компетентностей у межах освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу». Такі заходи спрямовані на поглиблення розуміння принципів корпоративної соціальної відповідальності, сталого розвитку, етики бізнесу, партнерства із зацікавленими сторонами, екологічної та соціальної свідомості в організаціях.

До заходів неформальної освіти належать короткотривалі курси, вебінари, майстер-класи, воркшопи, конференції, круглі столи, тренінги та інші освітні події, які сприяють розвитку практичних умінь і навичок соціально відповідальної поведінки бізнесу. Особлива увага приділяється питанням формування корпоративної культури, реалізації соціальних проєктів, управління відносинами зі стейкхолдерами, екологічної відповідальності, ділової етики, а також впровадження програм сталого розвитку.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання, уміння та сформовані компетентності у сфері соціальної відповідальності бізнесу. Здобувач освіти представляє результати участі у заході неформальної освіти під час практичного або індивідуального заняття, демонструючи здобуті навички застосування принципів соціально відповідальної поведінки у бізнес-середовищі.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять, участі в обговореннях, тестувань, а також результатів виконання індивідуальних завдань.

Індивідуальне завдання складається з підготовки аналітичного звіту або презентації на тему, що відповідає одному з напрямів соціальної відповідальності бізнесу (економічна, соціальна, екологічна, етична або корпоративна складова). У межах завдання здобувач повинен:

- провести аналіз практик корпоративної соціальної відповідальності конкретної організації;
- визначити напрями її взаємодії зі стейкхолдерами;
- охарактеризувати соціальні або екологічні ініціативи підприємства;
- запропонувати власні рекомендації щодо вдосконалення політики соціальної відповідальності.

Індивідуальне завдання оцінюється за 100-бальною шкалою (табл. 6) з урахуванням рівня теоретичної підготовки, глибини аналізу, логічності висновків, практичної цінності пропозицій та якості оформлення роботи.

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі екзамену проводиться в період екзаменаційної сесії. Екзамен проводиться у формі складання тестів на платформі MOODLE. Здобувачу надається 100 питань. За кожну правильну відповідь нараховується 1 бал. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Відповідно до «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в Одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів

за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма освітнього компонента «Соціальна відповідальність бізнесу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності ДЗ «Менеджмент». 2024. 27 с.

2. Шевченко В.В. Методичні вказівки до практичних занять з освітнього компоненту «Соціальна відповідальність бізнесу» Одеса : ОДАУ, 2024 р. для здобувачів спец. ДЗ (073) "Менеджмент" ступеня вищої освіти бакалавр.

3. Мультимедійні презентації з курсу.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гусєва О. Ю., Воскобоева О. В., Хлевицька Т. Б. Соціальна відповідальність бізнесу: навч. посіб. Київ : Державний університет телекомунікацій, 2020. 222 с. URL: http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2168_88978048.pdf

2. Сіренко Н. М., Лункіна Т. І., Бурковська А. В. Соціальна відповідальність : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2021. 216 с. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9758/1/socialna-vidpovidalnist_navch_posibnik.pdf

3. Гарбар Ж. В., Мазур К. В., Мостенська Т. Г. Корпоративне управління та соціальна відповідальність. Частина 2. Корпоративна соціальна відповідальність : навч. посіб. Вінниця : ВНАУ, 2020. 228 с.

4. Кузьмін О. Є., Пирог О. В., Чернобай Л. І., Станасюк Н. С., Пасінович І. І. Основи корпоративної соціальної відповідальності: стратегії та ділові практики : навч. посіб. – Київ : Видавничий дім «Кондор», 2021. 244 с.

Допоміжна

1. Петрів І. М., Запша Г. М., Шевченко В. Державна аграрна політика та інституціоналізація соціальної відповідальності в управлінні аграрним бізнесом. *Сталий розвиток економіки*, 2025, № 5 (56), DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-56-13>.

2. Шевченко В., Замлинська О. Цифрові двійники як інноваційний інструмент сталого розвитку агропромислових підприємств. *Актуальні питання економічних наук*, 2025, № 13. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16810175>.

3. Близнюк Т. П., Шевченко В. В., Федака В. В., Циктор В. Ю. Стійкість і соціальна відповідальність людських ресурсів як глобальна репутаційна тенденція конкурентоспроможності. *Український журнал прикладної економіки та техніки*, 2024, Т. 9, № 3, С. 383–391. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-69>.
4. Лагодієнко В. В., Федака В. В., Шевченко В. В., Осик С. В., Чевтаєв А. С. Соціально-економічні детермінанти розвитку людського потенціалу в умовах переходу до сталого розвитку. *Український журнал прикладної економіки та техніки*, 2025, Т. 10, № 2, С. 305–312. URL: <https://ujae.org.ua/sotsialno-ekonomichni-determinanty-rozvytku-lyudskogo-potentsialu-v-umovah-perehodu-do-stalogo-rozvytku/>.
5. Князева О., Шевченко В., Петренко О., Осик С. Формування механізму цифровізації та екосистемного моделювання підприємств АПК в умовах циркулярної економіки майбутнього. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки*, 2025, Т. 344, № 4. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-344-4-86>.
6. Chyzh V., Sakhno T. Corporate Social Responsibility in the Development of Territorial Communities of Ukraine. *European Journal of Sustainable Development*, 2020, Vol. 9, No. 3, pp. 39–50. DOI: <https://doi.org/10.14207/ejsd.2020.v9n3p39>.
7. Chepeliuk M., Harkusha V. Corporate Social Responsibility as a Strategic Aspect of Achieving Financial Stability of a Business. *Development Management*, 2020, Vol. 18, No. 4, pp. 19–29. DOI: [https://doi.org/10.21511/dm.18\(4\).2020.03](https://doi.org/10.21511/dm.18(4).2020.03).
8. Rekunen I., Kubatko V., Miroshnychenko Yu., Liutii V. Corporate Social Responsibility Management in the Context of Achieving Sustainable Development Goals. *Вісник Сумського державного університету. Серія: Економіка*, 2021, № 4, С. 88–98. DOI: <https://doi.org/10.21272/1817-9215.2021.4-11>.
9. Liuliov O. та ін. Corporate Social Responsibility in Human Resource Management. *Herald of Economics*, 2022, № 4 (2021), pp. 102–115. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2021.04.102>.
10. Kushnir M., Lypych L., Fatenok-Tkachuk A., Khiliukha O. Incentives for the Deployment of Social Responsibility Management in Ukrainian Enterprises. *Law, Business and Sustainability Herald*, 2022, Vol. 2, No. 1, pp. 18–33.
11. Hanushchak-Yefymenko L. M., Arabuli S. I., Fastovets N. V., Baula O. V. Peculiarities of the Formation of the Domestic Model of Corporate Social Responsibility in Institutions of Higher Education. *Journal of Strategic Economic Research*, 2024, No. 6 (2023), pp. 158–165. DOI: <https://doi.org/10.30857/2786-5398.2023.6.16>.
12. Andrusiv U. Ya., Zelinska H. O. Transformation of Corporate Social Responsibility of Business Based on Circular Economy Principles. *Scientific Bulletin of Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (Series: Economics and Management in the Oil and Gas Industry)*, 2024, No. 2 (30), pp. 52–60. DOI: [https://doi.org/10.31471/2409-0948-2024-2\(30\)-52-60](https://doi.org/10.31471/2409-0948-2024-2(30)-52-60).

10.ІНФОРМАЦІЙНІ ІНТЕРЕНЕТ-РЕСУРСИ

1. Менеджмент організацій Бібліотека українських підручників. URL:
http://libfree.com/128994688-menedzhmentmenedzhment_organizatsiy
2. Менеджмент / Бібліотека підручників. URL:
<http://pidruchniki.com/menedzhment>
3. Сталий розвиток - <https://www.bcg.com/capabilities/climate-change-sustainability/sustainable-operations>
4. ESG-діагностика URL:
<https://kpmg.com/ua/uk/home/insights/2024/11/kpmg-esg-diahnostyka.html>
5. Інтеграція ESG у стратегію компанії: від теорії до практики URL:
<https://ukraine-oss.com/events/speczkurs-integracziya-esg-u-strategiyu-kompaniyi-vid-teoriyi-do-praktyky-riven-professional/>
6. Навчальний курс - Нефінансова звітність, 5 відеолекцій, 2020 рік -
<https://impactorium.org/uk/courses/nefinansova-zvitnist/>
7. Навчальний курс - Корпоративна соціальна відповідальність, 15 відеолекцій, 2019 рік - <https://impactorium.org/uk/courses/korporativna-socialna-vidpovidaln/>
8. Менеджмент / Електронна бібліотека підручників. URL:
<http://studentam.kiev.ua/content/category/3/89/98/>
9. Менеджмент/ Електронна база підручників. URL:
<http://www.twirpx.com/>
10. Sustainability Reporting. URL:
<https://intelligence.weforum.org/topics/a1G680000004EI1EAM?tab=publications>
11. Corporate Executive Board. URL:
<https://www.cebglobal.com/account/signin.html>
12. Chief Executive Magazine. URL: <https://chiefexecutive.net/>
13. Forrester. URL: <https://go.forrester.com/>
14. EDGAR. URL: <https://www.sec.gov/edgar.shtml>
15. HBR. URL: <https://hbr.org/>
16. The Conference Board Review. URL: www.tcbreview.com
17. Hack Management 2.0. Management Innovation eXchange
URL: <https://www.managementexchange.com/>
18. Real Leaders. URL: <https://real-leaders.com/>
19. The N2growth Blog. URL: <https://www.n2growth.com/blog/>
20. Forbes. URL: <https://www.forbes.com/>